

Samsun Şehrinde Ortaöğretim Derslerinde Sınıf Dışı Etkinlik ve Eğitim Alanı Olarak Kullanılabilecek Millî Mücadele Mekânları

National struggles areas can be used as external activity and education area in secondary education courses in the Samsun

Prof. Dr. Cevdet YILMAZ

19 Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Samsun.

cyilmaz@omu.edu.tr

Giriş

Günümüzde bir yöntem olarak sınıf dışı eğitim giderek önem kazanmaktadır. aslında doğa eğitimi / tabiatta eğitim bütün gelişmiş ülkelerde yaygındır.

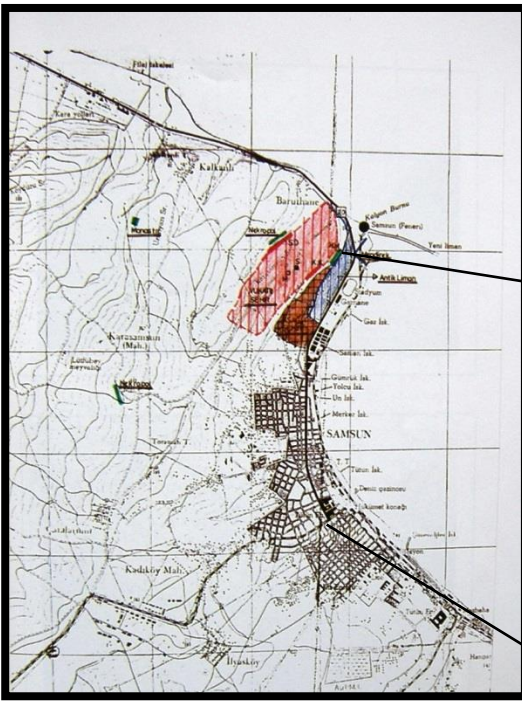
Mevcut sınıf içi eğitimin zamanla bazı dersler ya da bazı derslerin belli konuları için sınıf dışı eğitim etkinlikleri öğrenme işlevinin hızlanması, pekiştirilmesi ve kalıcı hale gelmesi için çok sık başvurulmuş hususlardan biridir.

Bütün bunlar için mevcut mekanlardan yararlanmak kadar, yeni oluşturulan mekanların da müfredata dahil edilmesi önemlidir. aksi takdirde özellikle kentlerde yapılan onca çalışma ve oluşturulan tesisler amaç dışı kullanılacak, eğitime katkısı olmayacaktır.

Bir millî mücadele ve 19 Mayıs şehri olan Samsun'da Mustafa Kemal Atatürk'ün millî mücadeleyi başlatmak üzere Samsun'a gelişi, onu getiren gemi, yol arkadaşları, çıktığı iskele, takip ettiği güzergâh ve bu kutlu seferle ilgili olarak çok sayıda eser vücuda getirilmiştir.

Araştırmada tarih, sosyal bilgiler ve özellikle inkılap tarihi dersleri için bu mekanların açık alan (sınıf dışı eğitim yeri) olarak nasıl kullanılabileceği, hangi mekanların hangi ders, ünite ve konular için değerlendirilebileceği üzerinde durulmuştur.

Samsun Şehrinin Konumu

Samsun Şehri;

Samsun sırasıyla Hitit, Pers, Roma ve Bizans İmparatorluğu yönetimlerinde kalmış, 1185'te Selçuklu idaresine, 1418'de de Osmanlı hakimiyetine girmiştir.

Samsun'u tarih boyunca çeşitli medeniyetlere ev sahipliği yapmaya zorlayan ve onu önemli kılan faktör kentin sahip olduğu konumdan kaynaklanmaktadır.

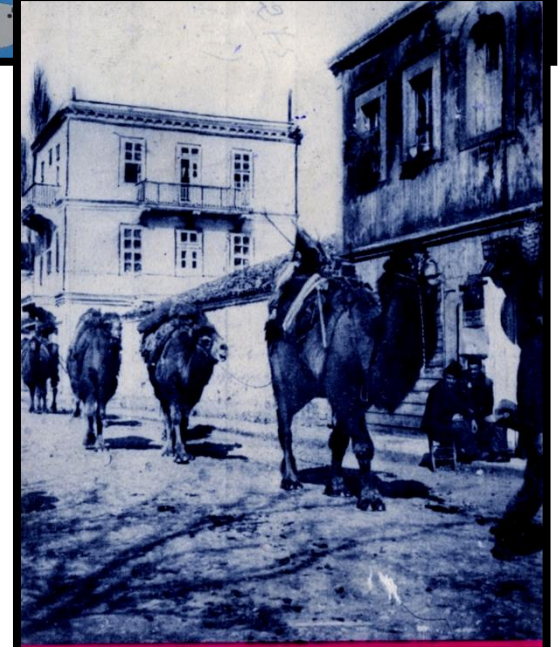

Konum olarak Samsun şehri;

-Karadeniz kıyısında, ilkçağlardan günümüze Karadeniz'i iç bölgelere, Mezopotamya, Basra Körfezi ve Akdeniz dünyasına bağlayan yolların başlangıç noktasındadır.

-Şehir aynı zamanda, Karadeniz sıradağlarının iç bölgeler ile kıyı kuşağı arasındaki ulaşımı zorlaştırması nedeniyle, yukarıda sözü edilen bölgelerin de Karadeniz'e çıkış kapısıdır.

-Millî Mücadeleyi başlatmak için Ulu Önder Atatürk'ün Anadolu'ya çıkış yeri olarak Samsun'u seçmesi de yine şehrin bu özelliği, yani kuruluş yeri ve hinterlandı ile ilgilidir.

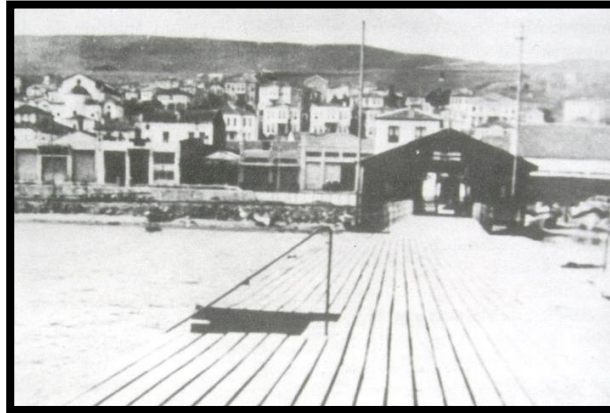

Chameaux partant pour Bagdad.

Souvenir de Samsoun, le 21 Juin 190

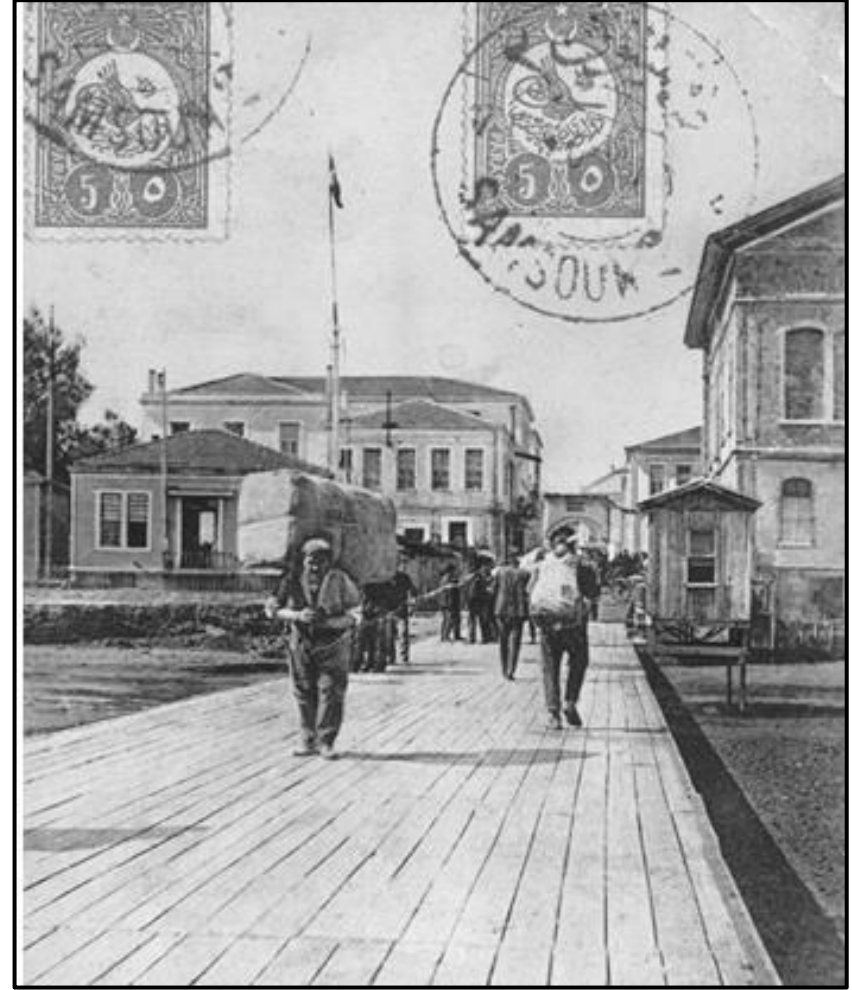
Kurtuluş İskelesi

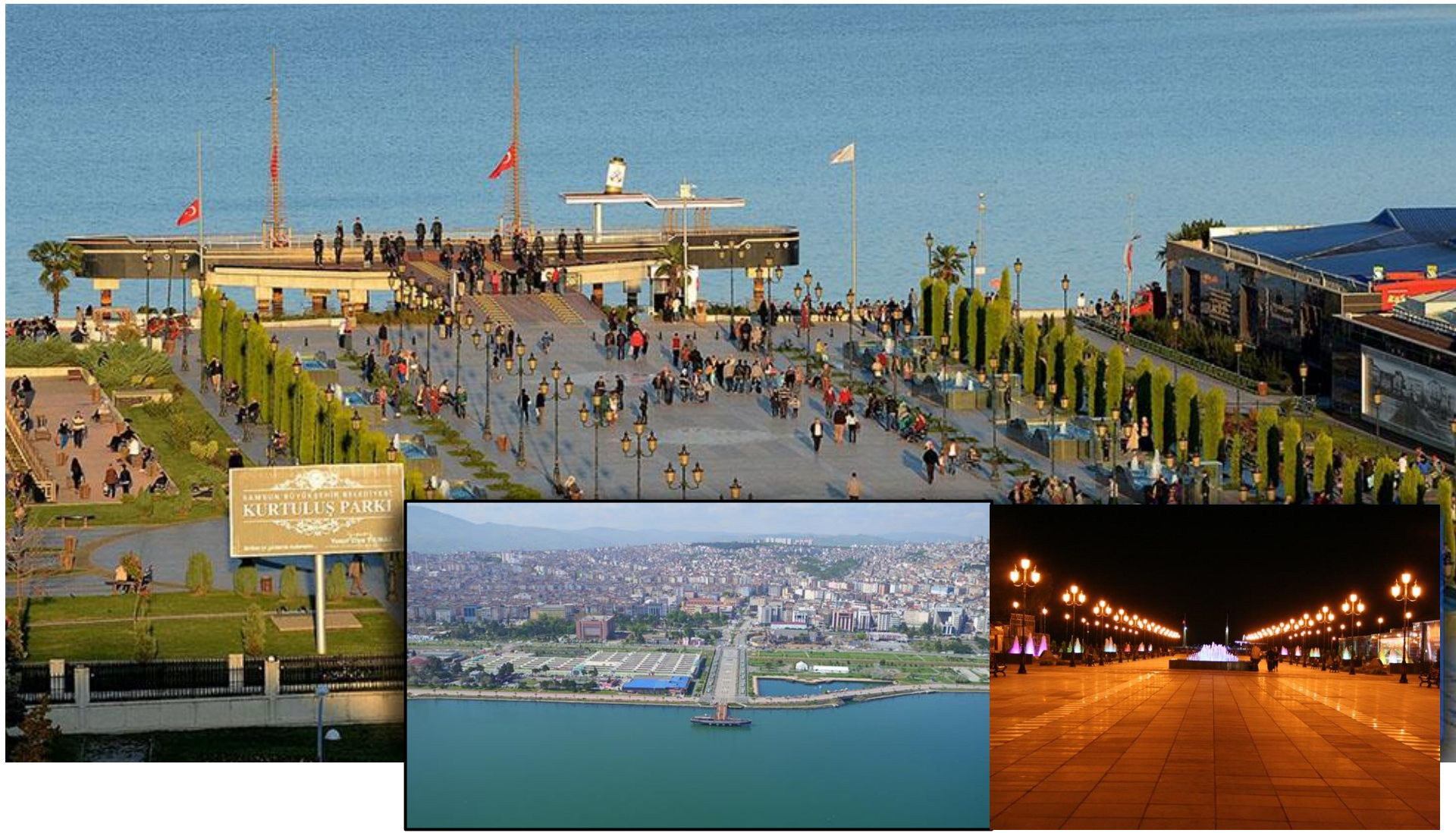
Samsun iskeleleri
1950'li yılların
sonunda bugünkü
modern liman
yapılincaya kadar
şehre hizmet etti.
Mustafa Kemal de 19
Mayıs 1919'da bu
iskelelerden biri olan
Tütün İskelesi'nden
Samsun'a ayak bastı.

1919'da Samsun Limanı'nda iskeleler, Mustafa Kemal ve arkadaşlarının karaya ayak bastıkları Tütün İskelesi.

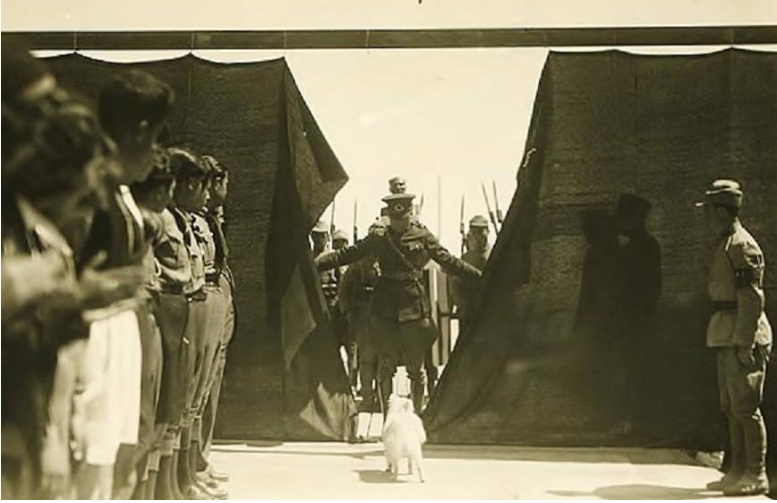

1919'da Mustafa Kemal ve arkadaşlarının karaya ayak bastıkları Tütün İskelesi civarında, o günlerin hatırasını canlandırmak üzere, hemen yakınında inşa edilen İlkadım İskelesi ve Kurtuluş Yolu'nun başlangıcı.

Kurtuluş Yolu'nun başlangıcı olan temsili İlkadım İskelesi, İskeleye yanaşmış temsili Bandırma Gemisi ve iskele üzerinde Mustafa Kemal ve arkadaşlarının karaya çıkışları ve onları karşılayan Samsunlulara ithafen yapılmış o günün kahramanlarına ait heykeller.

İskelede Atatürk'ün çıkışını temsil eden törenlerin geçmişten günümüze seyri.

Samsunluların Ata'ya sevgi nişanesi olarak inşa edilen **Onur Anıtı**.

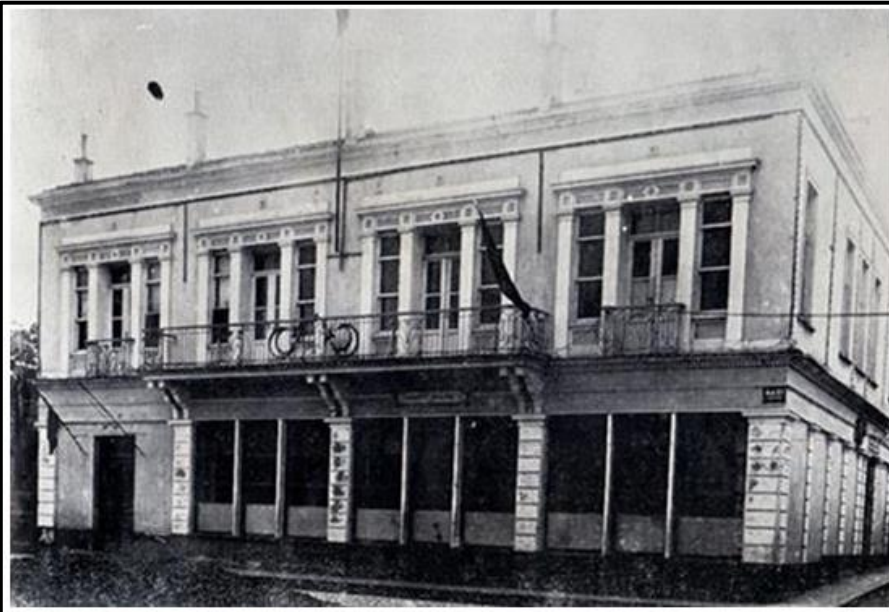
Avusturyalı heykeltıraş H. Kriphel'e yaptırılan bronz Atatürk Heykeli (Onur Anıtı) 15 Ocak 1932'de büyük bir kalabalığın katılımıyla açılmıştır.

İlkadım Anıtı

1981-1982 yılları arasında Heykeltıraş Hakkı Atamalı'ya Atatürk'ün doğumunun 100. yılı anısına yaptırılmıştır.

Mustafa Kemal'in 19 Mayıs 1919'da karaya ayak bastıktan sonra konakladığı Mantika Palas Oteli. Günümüzde **Gazi Müzesi** olarak ziyarete açıktır.

Bandırma Gemi-Müze ve Millî Mücadele Açık Hava Müzesi.

Sadi Tekkesi Kuva-i Milliye Ruhu Müzesi; restorasyon öncesi ve sonrası.

Panaroma 1919 Müzesi. Üstte lokasyonu ve dıştan görünümü, altta; gösteri esnasında içten görünümü.

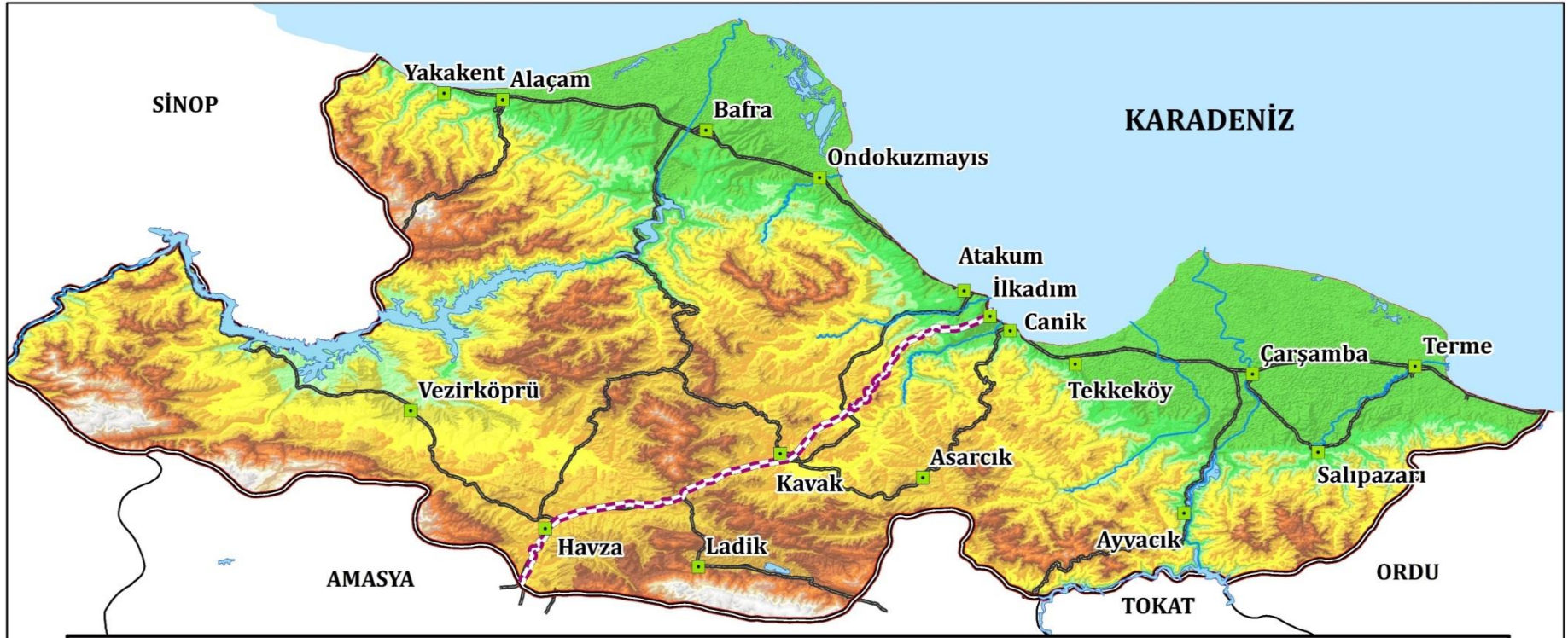
Panaroma 1919 Müzesi. Öğrenci ziyaretleri.

Kurtuluş Yolu

Samsun Büyükşehir Belediyesi, Samsun Valiliği, Samsun Garnizon Komutanlığı, 19 Mayıs Üniversitesi'nden akademisyenler ve yerel araştırmacılar bir araya gelerek Kurtuluş Yolu'nun ortaya çıkarılması ve güzergahın tam olarak tespit edilebilmesi amacıyla yoğun bir çalışma başlattılar. O yıllara ait haritalar bulundu ve üzerinde yollar işaretlendi.

Kurtuluş Yolu güzergahı tespit çalışmaları.

AÇIKLAMA

Deniz	Göller	Akarsu	Çalışma Alanı	02550 km	K																				
Önemli Karayolları	İlçe Merkezleri	Kurtuluş Yolu																							
YÜLSELTİ BASAMAKLARI <table><tr><td> 0 - 100</td><td> 401 - 500</td><td> 801 - 900</td><td> 1.201 - 1.300</td><td> 1.601 - 1.700</td></tr><tr><td> 101 - 200</td><td> 501 - 600</td><td> 901 - 1.000</td><td> 1.301 - 1.400</td><td> 1.701 - 1.800</td></tr><tr><td> 201 - 300</td><td> 601 - 700</td><td> 1.001 - 1.100</td><td> 1.401 - 1.500</td><td> 1.801 - 1.900</td></tr><tr><td> 301 - 400</td><td> 701 - 800</td><td> 1.101 - 1.200</td><td> 1.501 - 1.600</td><td> 1.901 - 2.000</td></tr></table>						0 - 100	401 - 500	801 - 900	1.201 - 1.300	1.601 - 1.700	101 - 200	501 - 600	901 - 1.000	1.301 - 1.400	1.701 - 1.800	201 - 300	601 - 700	1.001 - 1.100	1.401 - 1.500	1.801 - 1.900	301 - 400	701 - 800	1.101 - 1.200	1.501 - 1.600	1.901 - 2.000
0 - 100	401 - 500	801 - 900	1.201 - 1.300	1.601 - 1.700																					
101 - 200	501 - 600	901 - 1.000	1.301 - 1.400	1.701 - 1.800																					
201 - 300	601 - 700	1.001 - 1.100	1.401 - 1.500	1.801 - 1.900																					
301 - 400	701 - 800	1.101 - 1.200	1.501 - 1.600	1.901 - 2.000																					

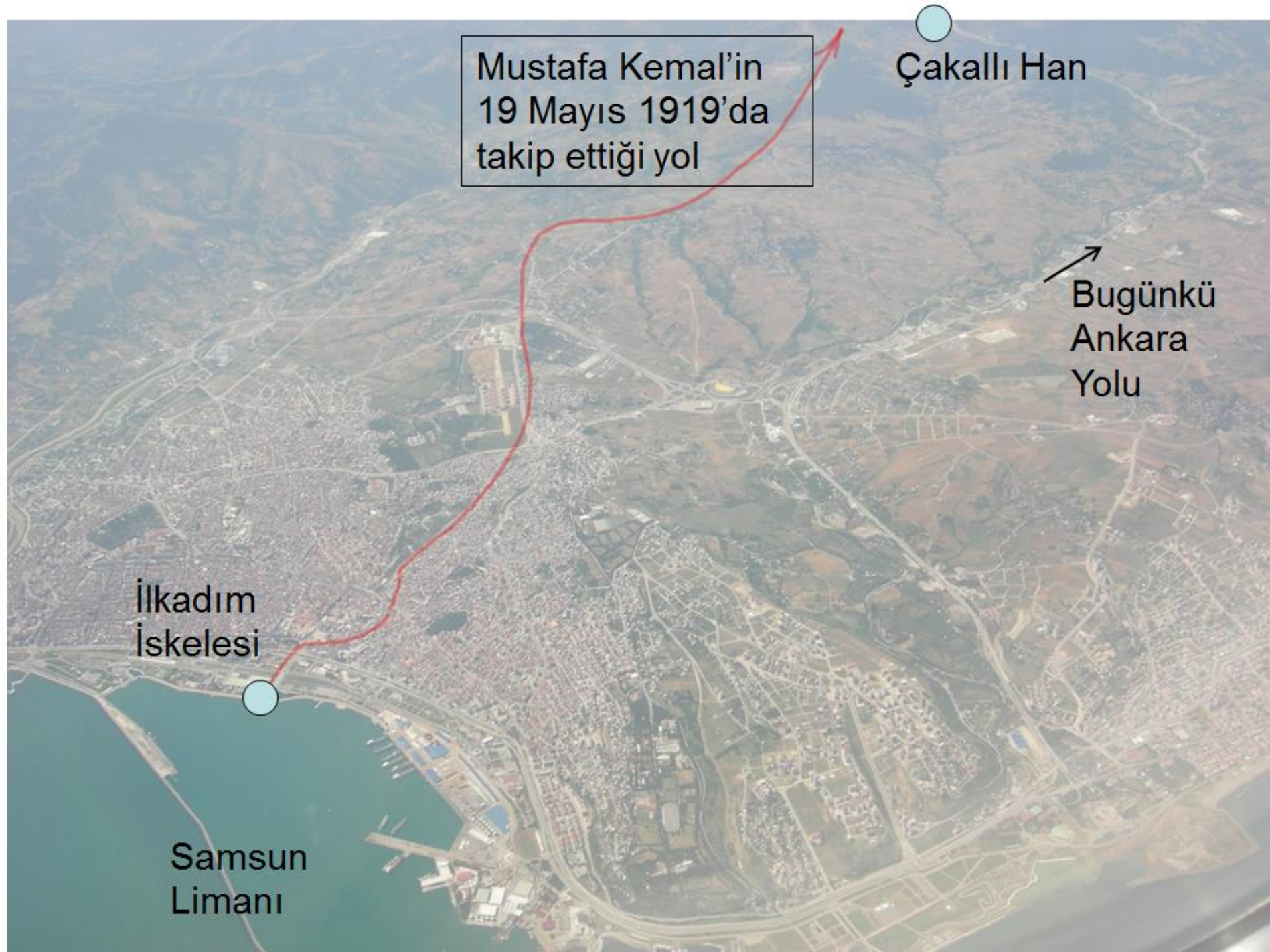
Mustafa Kemal'in
19 Mayıs 1919'da
takip ettiği yol

Çakallı Han

Bugünkü
Ankara
Yolu

İlkadım
İskelesi

Samsun
Limanı

Kurtuluş Yolu güzergahı üzerindeki küçük hanlar ve camiler onarılmış, Mustafa Kemal ve arkadaşlarının kullandığı yıkık köprüler yeniden inşa edilmiştir. Çalışmalar sırasında en çok tarihi eser barındıran köylerden biri olan Üçhanlar'a özel önem verilmiştir. Buradaki köprü tamir edilmiş, hanlar restore edilerek o günün şartlarına uygun eşyalar kullanılarak ziyarete açılmıştır.

Çakallı Han restore edildikten sonra işlevsel hale getirilmiş, meşhur Çakallı menemeninin yapıldığı otantik bir lokantaya dönüştürülmüş, ziyaretçiler için önemli bir konaklama yeri olmuştur.

Çakallı Han çevresinde bu güzergahı kullanan ve eserlerinde bu bölgeye yer veren seyyahların anısına cam panolar yapılmış, seyyahların isimleri ve bu güzergahla ilgili yazılanlar panolarda sergilenmiştir.

Yılmaz Atayolu'nu
santim santim inceledi

**ATAYOLU
YENİDEN
KEŞFEDİLİYOR**

Samsun'da, 97 yıl sonra...

**ATA'NIN
İZİNDE!..**

98 YIL SONRA ORTAYA ÇIKTI

Proje ilk olarak “Atayolu”
adıylı anılmış, daha sonra
Samsun Büyükşehir
Belediyesi tarafından bu
isim “Kurtuluş Yolu” olarak
değiştirilmiştir.

Ulusal ve yerel basında
Kurtuluş Yolu'nun önemini
vurgulayan manşetlere
örnekler; “Kurtuluş Yolu”nun
tespiti, tescili, yeniden
inşası, tanıtımı ve turizme
kazandırılması süreçlerinde
ulusal basında yer alan
haber başlıkları.

**'KURTULUŞA GİDEN YOL'
Açık Hava Müzesi
Oluyor**

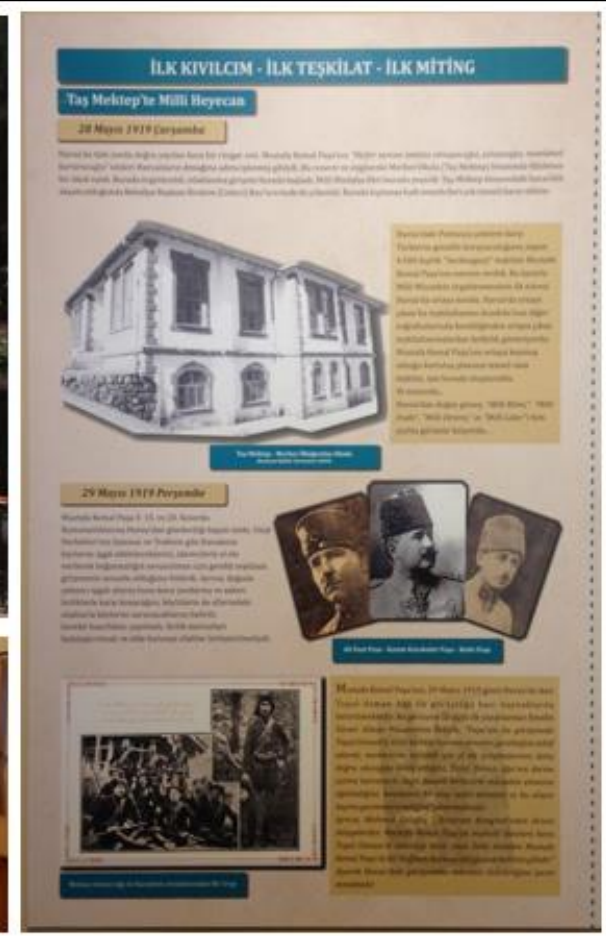

**'ATA YOLU'nda
Tarihe yolculuk!..**

**"ATAYOLU VATAN
SEVGİSİ AŞILAYACAK"**

Mustafa Kemal'in **Havza**'da kaldığı otel uzun yıllar müze olarak hizmet vermişti. Kurtuluş Yolu çalışmaları esnasında bina yeniden elden geçirilmiş, içinde muhafaza edilen eşyalara ilave olarak Mustafa Kemal'in Havza günlerine ait belge ve bilgiler odaların duvarlarına asılarak müze daha işlevsel hale getirilmiştir (Şekil 13).

Havza Atatürk Evi ve müze içinde bilgilendirme panolarından birinde “Havza Mitingi”.

Tartışma ve Sonuç

Küreselleşen dünyada dün egemen güçler nasıl ülkemize ve milletimize düşman olmuş ise bugün de fark eden bir şey yoktur ve aynı tehditler fazlasıyla devam etmektedir. Hür ve bağımsız kalmak istiyorsak geçmişte başardığımız Millî Mücadele ruhuna bugün de ihtiyacımız vardır.

Bu itibarla;

-Tarih sadece arşiv vesikalarına dayanamaz, sadece belgeler incelenerek tarih yazılamaz. Tarihî olayların yaşandığı mekanların görülmesi gerekir. O mekanın verdiği ilham yerinde yaşanmalı, yeni fikirlere ortam hazırlamalıdır.

-Biz coğrafyacılardan laboratuvarı arazidir. Biz diyoruz ki tarihçiler de olayların yaşandığı araziye görmeli, mekanları tanımalı, o hissi yaşamalıdır.

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

gerekmektedir. Bunun için geçmişe ait kanıtlar yardımıyla yani tarihsel dokümanlarla, tanıkların anlatımları, mektuplar, günlükler, buluntular ve fotoğraflarla çalışılmalı, tarihi mekânlara **geziler** düzenlenmeli ve sözlü tarih çalışmaları yapılmalıdır.

Tarihsel Sorgulamaya Dayalı Araştırma Becerisi: Tarihsel düşünmenin belki de hiçbir boyutu, “tarih yazmak” veya “tarih çalışmak” kadar heyecanlı ve geliştirici değildir. Tarihsel sorgulama; konu hakkındaki kanıtların yeterince zengin olduğu, olayda yer alan insanların konuşturulduğu, olayla ilişkisi olan farklı bakış açıları ve farklı geçmişlere sahip insanların çıkar, inanış ve fikirlerini yansıttığı ölçüde iyi bir sorgulama türüdür. **Öğrencilerin bir dokümanı, bir kaydı, arkeolojik bir kalıntıyı veya tarihsel bir mekânı incelemeleri teşvik edilir.** Tarihsel sorgulamaya bir problemin tanımlanmasıyla başlanmalıdır. Metinde sunulan tarihsel anlatının kritik noktalarında sorgulama yapmak

-Elbette sadece tarihçiler değil, yeni neslin bunu yaşaması için çaba harcanmalıdır.

-19 Mayıs ruhunu gençlere anlatamazsak bunun bilimini yapmanın kime ne faydası var?

-Milli bilinç ve ruhu yaşatmak ve canlı tutabilmenin en kolay yolu tarih derslerini güçlendirmek yanında bu dersleri mümkün olduğu kadar ilgili mekanlarda yapmaktır.

-Bunu sadece turizm olarak değil, ülkemizin geleceği için yapmalıyız. Gençlere tarihsel ve kültürel birlikteliği aşılmalı, bu yolda gereken tedbirleri almalıyız.

-Müfredatları bu anlamda gözden geçirmeliyiz. Bu tarihi yolculuk bütün ayrıntıları ile ortaya konulmalı bizzat yerinde yaşatılarak gösterilmelidir.

-Atalarımızın büyük bedeller ödeyerek, bin bir zorluk ve yokluk içinde kurduğu Cumhuriyetimizi gençlerimizin her zaman koruyacağına ve ecdadımıza layık olarak çalışacaklarına inanmak için onlar adına bir şeyler yapmak zorunda olduğumuzu unutmayalım.

Biz **Millî Mücadele mekânlarına** böyle bakıyoruz.

Çok çalışalım, uyanık olalım, tarihten ders çıkartalım ve inşallah yeni bir **Kurtuluş Yolu'na ihtiyaç duymayalım.**

Beni sabırla dinlediğiniz ve ilginiz için teşekkür ederim.

Prof. Dr. Cevdet YILMAZ
19 Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
Samsun. cyilmaz@omu.edu.tr